

PUBLICATION: “Revitalising Sarajevo’s water fountains: Water as the fundamental human right and sustainable development”

<https://www.urbanmagazin.ba/ozivljavanje-sarajevskih-cesmi-voda-kao-temelj-ljudskih-prava-i-odrzivog-razvoja/>, [accessed,13.11.23]

[Urban Magazin](#)

Oživljavanje sarajevskih česmi: Voda kao temelj ljudskih prava i održivog razvoja

Piše: Savjet za Zelenu gradnju/Green Building Council tim
Foto: Imrana Kapetanović

Sarajevo, grad hiljadu česmi, nekad je bio poznat po preko 110 divnih česmi iz kojih je tekla zdrava voda, bez potrebe za slavinama. Međutim, tokom vijekova urbanizacije i neodgovornog ponašanja prema prirodnim resursima, ova prelijepa tradicija je nepravedno napuštena. Sada, 400 godina kasnije, voda postaje jedan od najvažnijih resursa, posebno u svjetlu rastućeg problema sa fosilnim gorivima i otpadom koji ugrožava sigurnost i zdravlje svih živih bića na planeti.

Generalna skupština UN-a je još 2010. godine priznala ljudsko pravo na sigurnu i čistu vodu za piće i kanalizaciju, a šesti cilj održivog razvoja (SDG6) Agende 2030 ima za cilj osigurati

dostupnost i održivo upravljanje vodom i sanitacijom za sve. Čista voda za piće i kanalizacija su od suštinske važnosti za ostvarivanje svih ljudskih prava, što jasno pokazuje da je pristup čistoj vodi temelj za izgradnju drugih ljudskih prava.

Savjet za Zelenu gradnju – Green Council je udruženje osnovano sa željom da se udruže veliki, pametni i vješti ljudi i zajednički dizajniraju projekte koji mogu donijeti korist svima i koji mogu napraviti pozitivne promjene, kako u našoj državi tako i u regionu, te je tako pokrenut, između ostalih, i projekat “Sarajevo grad hiljadu česmi – oživljavanje tradicije korištenja česmi”. Ovaj projekat podržava Heinrich Boll Fondacija u Sarajevu i započeo je sa implementacijom 2022. godine, a nastavlja se i u 2023. godini.

Cilj projekta je da česme postanu inicijalna kapsula za očuvanje ljudskih temeljnih prava, prava na čistu vodu, prava na zdravlje, te da doprinesu zaštiti okoline i smanjenju upotrebe jednokratnih plastičnih boca. Kroz edukaciju i promociju, želi se vratiti tradicija korištenja sarajevskih česmi, čime bi se omogućio pristup svima, bez obzira na materijalni status.

Kroz projekat su do sada urađene lične karte za 50 česmi koje su u ingerenciji grada Sarajeva i nalaze se u urbanoj jezgri. Organizovane su radionice sa svim zainteresovanim stranama, kao i konferencije na temu značaja česmi, u okviru kojih je predstavljeno trenutno stanje na terenu i istaknute potrebe za novim lokacijama česmi. Na stranici www.green-council.org nalazi se i mapa sa lokacijama česmi koje bi trebale biti zavedene i na zvaničnoj mapi grada na google maps aplikaciji. Prepoznato je da su česme ne samo dragocjen izvor vode, već i dio kulturne baštine i identiteta Sarajeva. Potrebno je mapiranje i evidentiranje svih česmi, kontrola kvaliteta vode, edukacija građana o njihovoj važnosti i promocija njihovih beneficija.

Česme su nekada bile srce Sarajeva, mjesto susreta i druženja. Grad je imao vodovod prije nekih velikih evropskih prijestolnica. Međutim, danas se suočavamo s klimatskom krizom, a čista pitka voda postaje sve vrijednija i potrebnija. Kroz projekat “Sarajevo grad hiljadu česmi”, želi se vratiti ovaj grad među šampione Evrope, ali ovog puta u kontekstu očuvanja životno važnih resursa i ljudskih prava.

Ovaj projekat predstavlja inicijativu koja će poslužiti kao primjer za očuvanje vode i drugih prirodnih resursa u budućnosti. Sarajevo, grad hiljadu česmi, može postati primjer kako gradovi mogu koristiti tradicionalno naslijeđe za rješavanje savremenih ekoloških izazova.

Jedan od ciljeva ove faze je da se identifikuju sve česme na terenu u gradu Sarajevu, utvrdi nadležnost, kao i da se pokušaju utvrditi svi problemi u njihovom održavanju, s ciljem da se objedini ovaj resurs, koji je u mnogim slučajevima potrebno kao prvo reparirati, učiniti sigurnim za upotrebu i staviti na raspolaganje kako građanima, tako i posjetiocima. U konačnici, sve ovo značajno je kao veliki potencijal i za brendiranje našeg grada na turističkoj mapi svijeta, kao grada pitke vode.

Svi građani pozvani su da se pridruže, predlože mjesto za gradnju nove česme i na stranici

www.cesma.ba pročitaju jednostavne upute kako da prijave postojeću česmu u svojoj ulici, ili bilo koju koja se još uvijek ne nalazi na mapi. Što se više detalja podijeli (fotografija, opis, stanje), to će brže biti postignut cilj. Pratite Facebook stranicu [Green Council](#) i budite informisani o budućim aktivnostima.

Objavljeno: 22.08.2023